

NAGAOKA

platen opbergen is gevaarlijk!

Alle zorg die U besteedt aan het stofvrij houden van Uw platen wordt teniet gedaan als U zomaar een binnenhoes gebruikt.

De meeste binnenhoezen zijn van papier of soms van polyethyleen. Het papier slijt en geeft zelf stof af. Tevens wordt bij beide materialen (veel) statische electriciteit tijdens het in- en uitschuiven van de plaat opgewekt.

NAGAOKA Discfile 102

Nagaoka Discfile 102 binnenhoezen zijn antistatisch en geven geen stof af.

Het geluid wordt beschermd tegen stof en statische lading.

Bij afname van 10 mappen van 50 stuks, wordt een platenkoffer gratis meegeleverd.

ARCHER international b.v.
POSTBUS 5125, 1410 AC NAARDEN,
TEL: 02159-45454*

NAGAOKA

manusje van alles! De NAGAOKA GL-601 Crystal Stabilizer

Ook al is Uw installatie nog zo goed, de kwaliteit van de grammofoonplaat bepaalt de schoonheid van het geluid. De prachtige klanken die in de groeven van de plaat zijn geperst, worden vaak door golvingen en resonanties verstoord.

De oplossing is de Nagaoka Crystal Stabilizer.

Door zijn aandrukgewicht van wel 700 gram (minder zou onvoldoende zijn) worden de meeste golvingen tijdens het spelen weggeperst.

Dankzij het nauwe contact tussen grammofoonplaat en plateau wordt resonantie voorkomen en de aftasting door het element sterk verbeterd.

Resultaat is een veel mooier geluid over het gehele spectrum en vooral in de lage tonen.

Het toegevoegde gewicht zorgt óók nog voor een grotere traagheid van het plateau, zodat een gelijkmatiger rotatie wordt verkregen, waardoor jank, wow en flutter verminderen.

De bovenkant van de Stabilizer is een waterpas, dat gebruikt kan worden om de platenspeler precies horizontaal te plaatsen en een stroboscoop om de juiste snelheid in te stellen.

ARCHER international b.v.
POSTBUS 5125, 1410 AC NAARDEN,
TEL: 02159-45454*

NAGAOKA

1,5 gram = 0,5 gram! zonder NAGAOKA Stat Tissue!

De meeste platenspelers hebben plastic stofkappen.

Een statisch geladen stofkap vermindert de zorgvuldig door U ingestelde naaldkracht soms wel met één gram! Resultaat: Aftastfouten, vervorming en groefbeschadiging.

Nagaoka ontwikkelde daarom: Stat Tissue.

Dit zijn speciaal geprepareerde antistatische doekjes om de stofkap van de platenspeler stofvrij en antistatisch te maken.

De Stat Tissue is absoluut stofvrij, gifvrij en ongevaarlijk voor mensen.

Het tast het plastic en de plastic-kleur niet aan. U kunt het ook gebruiken op het plastic van TV- en radiotoestellen, meubelen, auto's etc.

Stat Tissue werkt niet op de grammofoonplaat zelf.

1,5 gram = 1,5 gram
mèt
NAGAOKA Stat Tissue!

ARCHER international b.v.
POSTBUS 5125, 1410 AC NAARDEN,
TEL: 02159-45454*

AAAP

VERSLAAT DE KNEKELGEEST

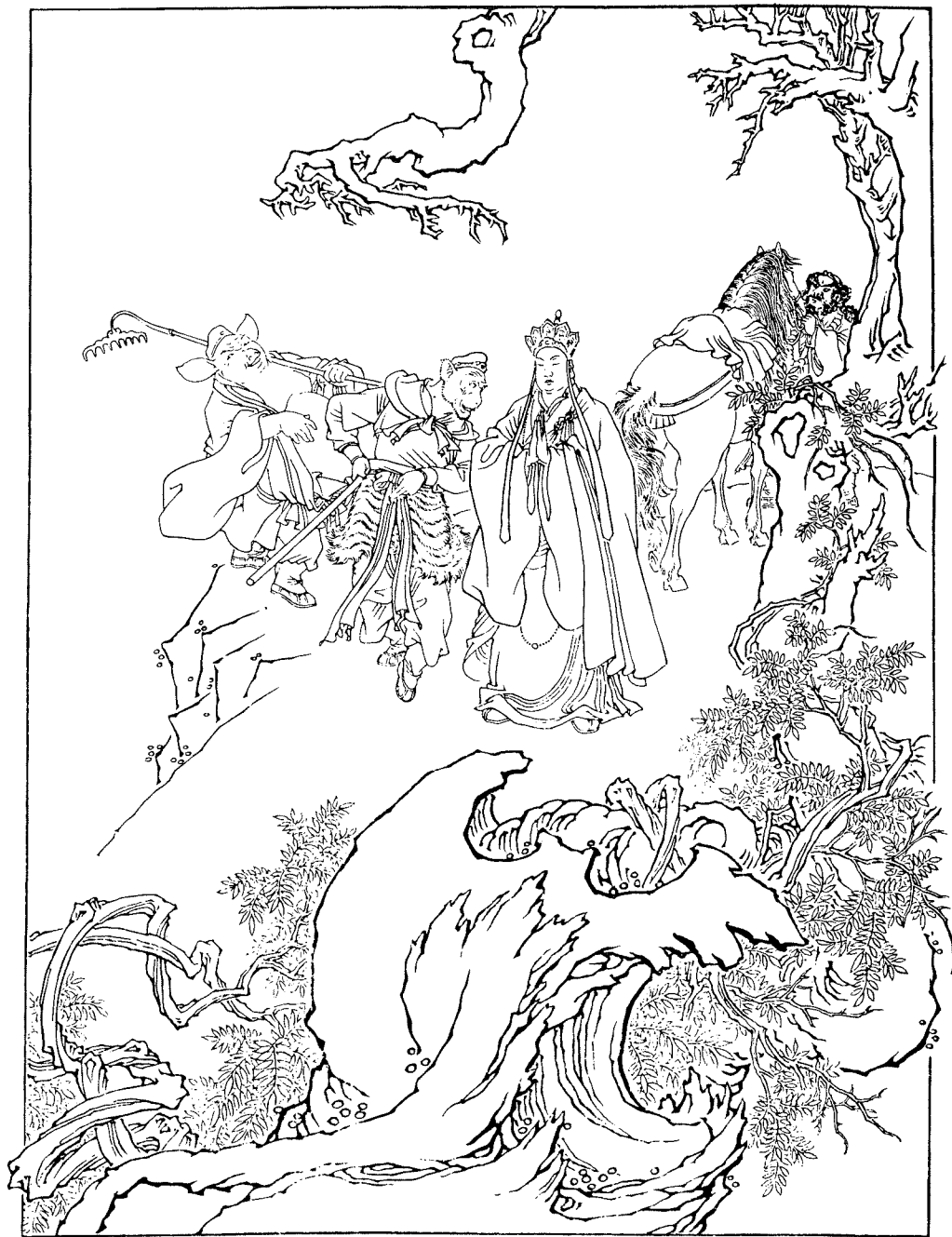
opera

programmablad

uitgave van

De Nederlandse Operastichting
Holland Festival 1980

Van schrik tuimelt Hsuan-Tsang, de monnik, nu haast zijn zadel uit

AAP:
*Bewaar uw kalmte, meester Tsang,
 geen nood
 alle demonen sla ik immers dood!*

HSUAN-TSANG:
*'t Is zonde dat je 't zegt,
 ik ben geheel ontsteld!
 De Ware Leer verbiedt ons het geweld,
 En doden, dat is slecht!*

KORTE INHOUD

Parade

Voorafgegaan door de violist trekken de hoofdpersonen voorbij

Eerste bedrijf

Op hun bedevaart naar het Westen trekken de monnik Hsuan-Tsang en zijn volgelingen Aap, Zwijntje en Sandy een vreemd gebied binnen. Aap, de eerste en de beste leerling van de monnik en de gids van de groep, is gespannen, want hij speurt onheil. Voor hij op verkenning gaat trekt hij een magische cirkel om de groep.

De verlaten bergen van de streek worden bewoond door de Knekelgeest en haar bende, een hof bestaande uit militairistische monsters. Zij zint op middelen om de monnik te pakken en zijn onsterfelijkmakend vlees te eten, maar weet dat Aap hem beschermt. Bij het horen van die naam alleen al deinzen de monsters achteruit: Aap heeft de reputatie de overwinnaar van de Hemelse Legers van de Jaden Keizer te zijn.

De Knekelgeest gaat er alleen op af, maar de gouden cirkel maakt de groep, die in meditatie zit, voor haar onbereikbaar. Daarop vermomt zij zich als een lief Meisje, een mandje met gestoomde broodjes in de hand. Daarmee verleidt ze Zwijntje, die nu ook zijn Meester uit de cirkel trekt. Vergeefs protesteert Sandy: ze zijn het Meisje al gevolgd. Bliksemsnel keert Aap terug en slaat, zonder een moment te aarzelen, het Meisje dood. Dit roept woedende protesten op bij Hsuan-Tsang. De eerste en belangrijkste wet van Boeddha is immers: niet te doden! De hoge geestelijke laat zich echter door Zwijntje en Sandy vermurwen Aap niet te straffen met zijn vreselijke vloek. Intussen is de Knekelgeest uit het lichaam van het Meisje verdwenen. Aap gaat er achter aan.

In de verte strompelt een Oude Vrouw, vervuld van heilig boeddhistisch gezang, de berg op. Zij vraagt Hsuan-Tsang of hij haar vermiste dochter heeft gezien. In grote verlegenheid gebracht beschuldigt deze dan zijn trouwe leerling van moord. De Oude Vrouw prijst zijn meegevoel en vraagt hem met haar in de tempel van Boeddha te gaan bidden. Als zij zich op weg begeven schiet Aap tevoorschijn. Opnieuw zonder te aarzelen doodt hij het oude weerloze mens. Dit is teveel voor de monnik. Hij zet zich schrap voor het bezwerende vervloekingsritueel dat Aap ondragelijke hoofdpijnen moet bezorgen. Bij het zien van een dergelijke marteling smeken Zwijntje en Sandy hun Meester ermee te stoppen. Weer laat de monnik zich tot medelijden vermurwen.

Aap herstelt zich, en ziet in dat hij de Knekelgeest, die ook uit het lijk van de Oude Vrouw ontsnapte, zo niet kan treffen. Hij wendt voor op verkenningstocht te gaan, maar zoekt intussen naar haar verblijfplaats.

In de Knekelgrot zit zij te broeden op een nieuw plan. Onder de tonen van het Dies-Irae-motief voltrekt zich een woedende transformatie: zij wordt een Oude Man. Als zodanig komt zij uit de grot tevoorschijn, maar wordt onmiddellijk door Aap herkend. Er ontstaat een verwoed stok-duel,

waarbij Aap de Oude Man in een hoek drijft. Op dat moment verschijnt Hsuan-Tsang. De Oude Man smeekt de priester hem van dit monster te verlossen. Met behulp van zijn verschrikkelijke bezwering probeert Hsuan-Tsang het ergste te voorkomen, maar Aap weet de Oude Man toch nog dodelijk te treffen.

Dan dwarrelt uit de hemel een gele sjaal voor de voeten van Hsuan-Tsang, met het bevel van Boeddha om Aap weg te sturen. De protesten van Zwijntje en Sandy kunnen niet verhinderen dat Aap terug moet naar de Bloemen- en Vruchtenberg. De overige pelgrims zetten de bedevaart voort.

Tweede bedrijf

Het is avond geworden. De bedevaartgangers zoeken een verblijfplaats voor de nacht. In de verte horen zij de heldere tonen van een zilveren tempelbel. Daar is onze beloning, daar zijn de Heilige Geschriften! denkt Zwijntje. Zij betreden het heiligdom en aanbidden de Boeddha. Plotseeling blijken zij echter midden in de Knekelgrot te zitten. Hsuan-Tsang en Sandy worden door de monsters gepakt; alleen Zwijntje weet nog te ontkomen.

Vol zelfverwijten begeeft hij zich op zijn toverwolk naar de Bloemen- en Vruchtenberg, waar Aap koning is over het Apenvolk.

Verontrust hoort Aap het verslag van Zwijntje aan, maar hij wendt voor geen belangstelling te hebben. Pas als Zwijntje woedend vertrokken is gordt hij zijn wapenrusting aan en snelt in de richting van de Knekelgrot.

Daar heerst intussen veel beroering: Hsuan-Tsang zal worden opgegeten! De Knekelgeest heeft haar Moeder, de Gouden Paddegeest, uitgenodigd voor het bal. Zwijntje is inmiddels gevangen, en gedrieën wachten zijn op hun droevig einde.

Dan verschijnt de Paddegeest. Zij krijgt de erezetel aangeboden, maar als haar Dochter het sein voor de slachting wil geven verzoekt zij om uitstel: zij wil eerst wel eens kennis maken met haar aanstaande maaltijd. Prat gaand op haar vormmingskunst demonstreert nu de Knekelgeest hoe zij Hsuan-Tsang misleidde: als Meisje, als Oude Vrouw en als Oude Man, het hele gezin tovert zij voor.

De wereld van de monnik stort ineen. Zijn laatste strohalm is de gele sjaal met het bevel van de Boeddha, maar die trekt de Knekelgeest al van haar hals.....

Hsuan-Tsang doet nog een beroep op haar medelijden, maar de Paddegeest stelt dat de demonen meer geïnteresseerd zijn in mensenvlees en dat het geen zin heeft hen voor liefdadig werk te vragen. De monnik realiseert zich eindelijk dat dit hun laatste uur is, en betuigt zijn spijt dat zijn beste leerling nu niet in de buurt is.

In een verrassende ontknoping weet Aap, geholpen door zijn Apenvolk, het demonennest uit te roeien en de Knekelgeest te doden.

Een nieuwe dag breekt aan. De pelgrims vervolgen hun bedevaart naar het Westen.

SYNOPSIS

Parade

Preceded by the violinist, the main characters march past.

Fist Act

On their pilgrimage to the West, the monk Hsuan-tsang and his followers Monkey, Pigsy and Sandy enter an unknown territory. Monkey, the monk's first and foremost pupil as well as the group's guide, is tense and nervous because he senses evil. Before he goes to survey the region, he draws a magic circle around the group.

The barren mountains of the region are inhabited by the White-Bone Demon and her gang, a court made up of militaristic monsters. She concentrates on ways to capture the monk and eat his flesh (reputed to bestow immortality), knowing that Monkey is protecting him. The very mention of the name, Monkey, is enough to make the monsters cower: Monkey is the reputed conqueror of the Jade Emperor's Heavenly Hosts.

The White-Bone Demon undertakes the mission alone, but the golden circle renders the group engaged in meditation, inaccessible to her. Seeing this, she disguises herself as a sweet young Girl, carrying a basket of steamed bread loaves. The bread serves to tempt Pigsy to get out of the circle, pulling his Master along with him. In vain Sandy objects--they're already following the Girl. Suddenly Monkey returns and, without hesitating, strikes the Girl dead. The act elicits furious protests from Hsuan-tsang. After all, the primary Buddhist commandment is not to kill! The great holy man, however, allows himself to be persuaded by Pigsy and Sandy not to punish Monkey with his terrible curse. Meanwhile, the White-Bone Demon has escaped the Girl's body. Monkey takes up the chase.

In the distance, an Old Woman hobbles up the mountain, engrossed in singing the holy praise of Buddha. She asks Hsuan-tsang if he has seen her missing daughter. Plunged into profound embarrassment, the monk responds by accusing his faithful disciple of murder. The Old Woman commends him for his sympathy and asks him to go with her to pray at Buddha's temple. As they are starting off, Monkey suddenly comes on the scene. Once again, without a second thought, Monkey kills the defenseless woman. This is too much for the monk. He deliberately employs the bewitching incantation which is supposed to inflict an unbearable headache on Monkey. Witnessing the torture, Pigsy and Sandy beg their Master to stop. Again the monk allows himself to be moved by compassion.

Monkey pulls himself together and realizes that he will have to find another way to successfully apprehend the White-Bone Demon, who has escaped from the Old Woman's corpse as well. He suggests going out to patrol, while in fact he intends to seek her hideout.

In the Charnel Cave the White-Bone Demon is working out a new plan. A frenzied transformation takes place accompanied by the Dies Irae

motif: she becomes an Old Man. In this disguise she emerges from the cave, but is immediately recognized by Monkey. A fierce stick-duel ensues in which Monkey drives the Old Man into a corner. At that moment Hsuan-tsang attempts to prevent a disaster, but Monkey succeeds in dealing the Old Man a fatal blow.

Then, a yellow shawl floats down from the sky and lands in front of Hsuan-tsang's feet. It is a message Buddha to send Monkey on his way. Pigsy's and Sandy's protests cannot prevent Monkey from returning to Flower and Fruit Mountain. The remaining pilgrims continue their pilgrimage.

Second Act

Evening has come. The religious travelers are seeking a place for the night. In the distance they hear the crystal tones of a silver temple bell. There lies our reward, the Sacred Scriptures! are Pigsy's thoughts. They enter the sanctuary and offer prayers to the Buddha. Suddenly, however, it turns out they are sitting right in the middle of the Charnel Cave. Hsuan-tsang and Sandy are captured by the monsters. Only Pigsy makes good his escape.

Overcome by self-reproach, he travels on his magic cloud to Flower and Fruit Mountain where Monkey rules the monkey kingdom. Alarmed, Monkey listens to Pigsy's report, pretending to be disinterested. Only after Pigsy has departed in a huff, does Monkey put on his battledress, and speeds toward the Charnel Cave.

Meanwhile, the situation there is very agitated: Hsuan-tsang is to be eaten. The White-Bone Demon has invited her Mother, the Golden Toad Fairy, for the occasion. Pigsy is caught in the meantime and the three await their miserable fate.

Then the Toad Fairy appears, and is offered the seat of honor. Just as her Daughter wants to give the signal to initiate the slaughter, she insists on a delay: she would, first of all, like to meet her pending fare. The White-Bone Demon, who prides herself on her art of disguise, proceeds to demonstrate how she led Hsuan-tsang astray: as Girl, as Old Woman, as Old Man--she conjures up the entire family.

The monk's world is collapsing. The last straw for him seems to be the yellow shawl with Buddha's request, but the White-Bone Demon is already drawing it from around her neck....

Hsuan-tsang finally appeals to her sense of compassion, but the Toad Fairy submits that they are more interested in human flesh and that it doesn't make sense to ask demons to perform charitable works. The monk finally realizes that this is their final hour, and confesses how sorry he is that his best disciple isn't on hand just then.

A surprising turn of events in the dénouement allows Monkey, assisted by a legion of monkeys, to destroy the nest of demons and kill the White-Bone Demon. A new day is dawning. The pilgrims resume their pilgrimage to the West.

BELLINI NORMA

NIEUW

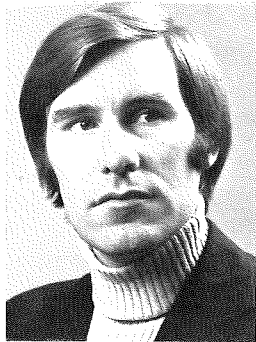

Renata Scotta – Tatiana Troyanos – Giuseppe Giacomini – Paul Plishka – Paul Crook – Anne Murray – Het Ambrosian Opera Koor – Het Nationaal Philharmonisch Orkest o.l.v. James Levine
CBS MASTERWORKS 79327 – 3 LP's

CBS MASTERWORKS

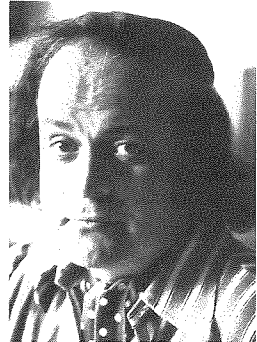
Wouter Goedhart studeerde bij Jo Bollekamp en – gedurende een tweejarige verbintenis met het Stadttheater Bremerhaven – bij Hildegard Hennecke. Terug in Nederland zette hij zijn studies voort bij Coby Riemersma. Wouter Goedhart maakte deel uit van de Opera-Studio en vervulde reeds vele rollen bij de Nederlandse Operastichting. Buitende operatreedt hij regelmatig op bij concerten en oratoria.

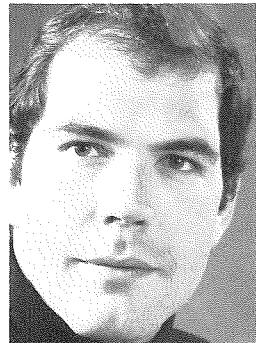
De tenor/countertenor **Zeger Vandersteene** werd geboren te Gent. Zijn muzikale opleiding kreeg hij in België, Italië en Duitsland. Sinds 1965 heeft hij gezongen in West- en Oost Europa, Amerika en Zuid-Amerika, Israël en Tunesië. Zijn repertoire strekt zich van Renaissance muziek tot aan hedendaagse werken. Naast vele concertoptredens en operarollen heeft Zeger Vandersteene meerdere plaatopnames gemaakt.

De coloratuursopraan **Marianne Blok** werd geboren in Panama City, waar zij haar zangstudie al op zeer vroege leeftijd begon. In 1962 kwam zij naar Nederland, waar zij haar studies voltooide. In 1971 maakte zij haar eerste radio-optreden en in hetzelfde jaar haar operadebuut bij opera Forum in de rol van Koningin der Nacht in 'die Zauberflöte', een rol die zij later nog bij de opera van Gent, The Kent Opera en the English National Opera te Londen zou vervullen. Marianne Blok is veelvuldig voor de radio opgetreden en is ook een veelgevraagd soliste bij de Nederlandse symfonie orkesten.

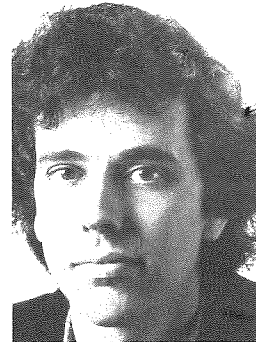
De bariton **Max van Weegberg** studeerde zang in Amsterdam en Tilburg. Nadat hij enkele jaren bij het operagezelschap Forum gezongen had, was hij verbonden aan de Nederlandse Opera. Naast het geven van concerten op de diverse concertpodia van Nederland, voor radio en televisie, ontwerpt hij ook muziekprogramma's voor schoolconcerten. Ook is hij bezig op het gebied van het experimenteel muziektheater. Hij is vast verbonden aan het Klein Muziektheater.

De uit Brabant afkomstige bas-bariton **Joep Bröcheler** volgde zijn zangopleiding bij Leo Ketelaars aan het Maastrichts Conservatorium. In 1977 werd hij lid van de Opera-Studio, waar hij bij diverse producties te horen was. Bij de Operastichting werkte hij o.a. mee aan: Ariadne auf Naxos, Dorian Gray, Uit een Dodenhuis, Salomé, Katja Kabanova, The Consul en de wereldpremière Wintercruise van Hans Henkemans.

Mimespelers AAP van links naar rechts Peter Lemmens, Mickey de Haan, Clarita van de Koppel, Hanna van der Linden, Ernst Zwaan, Martin Mens, Robin Heldsinger, Lisa Wiesemüller, Paulo Yutaka, Fred Emous, Frans Icke, Koert Verhagen, Tineke Groeneboom. (Anke van het Hof niet afgebeeld).

De dirigent **Ed Spanjaard** werd in 1948 te Haarlem geboren. In 1966 begon hij zijn muziekstudies aan het Amsterdams Muzieklyceum, waar hij zich toelegde op piano en orkestleiding. In 1973 werkte hij als repetitor bij het operahuis Covent Garden, waar hij assistent was van Sir Collin Davis. In 1976 maakte hij zijn orkestdebuut bij Covent Garden (in Ariadne auf Naxos). Naast de vele gastdirecties bij binnen- en buitenlandse symfonieorkesten en operagezelschappen zal Ed Spanjaard vanaf september 1980 als artistiek leider en dirigent aan het Nederlandse Balletorkest verbonden zijn.

Na haar opleiding aan de Arnhemse Toneelschool werkte **Anne Marie Prins** een aantal jaren als actrice bij toneelgroep 'Studio'. Hierna was zij als regisseuse werkzaam bij producties van uiteenlopend karakter o.a. bij radio, t.v., toneel en muziektheater. Zij regisseerde stukken van o.a. Brecht, Sartre, Ibsen en Hugo Claus. Naast haar werk als regisseuse is zij als docente verbonden aan de Amsterdamse Theaterschool.

Floris Guntenaar, decor- en kostuumontwerper van Aap, studeerde industriële vormgeving aan de Rietveld Akademie te Amsterdam. Hij werkte als grafisch ontwerper voor de Nederlandse Kunststichting, de Bond van Nederlandse Architecten en uitgeverij Donemus. Voor de toneelgroepen Centrum en Studio ontwierp hij decors. Hij is ontwerper en medeoprichter van het Amsterdams Electrisch Circus. Met zijn ontwerpen van de opera 'Houdini' kreeg hij samen met de gehele Nederlandse inzending een onderscheiding op de Quadriennale van Praag in 1979.

AAP VERSLAAT DE KNEKELGEEST

Tekst en muziek van Peter Schat, opus 28 (1978-1980)

De Nederlandse Operastichting in samenwerking met Het Nederlands Blazersensemble

Muzikale leiding	Ed Spanjaard
Regie	Anne Marie Prins
Dekor en kostuums	Floris Guntenaar
Bewegingstraining	Phoa Yan Tiong

Aap	Wouter Goedhart
Hsuan-Tsang	Zeger Vandersteene
De Knekelgeest	Marianne Blok
Zwijntje	Max van Weegberg
Sandy	Joep Bröcheler
Monsters, apen	Tineke Groeneboom, Mickey de Haan, Anke van het Hof, Clarita van de Koppel, Hanna van der Linden, Lisa Wiesemüller, Fred Emous, Robin Heldsinger, Frans Icke, Peter Lemmens, Martin Mens, Koert Verhagen, Paulo Yutaka, Ernst Zwaan

Het Nederlands Blazersensemble:

Vera Beths, viool – Janneke van der Meer, viool – Henk Guitart, altviool – Harro Ruijsenaars, violoncello – Anthony Woodrow, contrabas – Koos Verheul, fluit – Carlo Ravelli, hobo – Joep Terwey, fagot – Vincente Zarzo, hoorn – George Pieterse, klarinet – Anneke Uittenbosch, cembalo – Michael de Roo, slagwerk

Decors, kostuums, pruiken en rekvisieten vervaardigd in eigen ateliers en de fa. Rheebergen. Hoeden van Jaques Janssen.

Pauze tussen 1e en 2e bedrijf.

Amsterdam – tent achter 'Frankendael', ingang Middenweg op 7,8,10,11,13,15,17,18,20 en 22 juni 1980

AGENDA

Aap verslaat de Knekelgeest - Peter Schat

za	7 juni	Amsterdam	20.15 uur
zo	8 juni	Amsterdam	20.15 uur
di	10 juni	Amsterdam	20.15 uur
wo	11 juni	Amsterdam	20.15 uur
vr	13 juni	Amsterdam	20.15 uur
zo	15 juni	Amsterdam	14.00 uur
di	17 juni	Amsterdam	20.15 uur
wo	18 juni	Amsterdam	20.15 uur
vr	20 juni	Amsterdam	20.15 uur
zo	22 juni	Amsterdam	20.15 uur

Fotografieren en het vervaardigen van bandopnamen tijdens de voorstellingen is niet toegestaan!

Het ontstaan van de opera.

Door Peter Schat

Begin 1972 kreeg ik van Floris Guntenaar het chinese stripboek 'Aap verslaat de Witte-Knekelgeest' ('Monkey subdues the White-Bone Demon')*. Dat verhaal, in die ongelofelijk precieze vormgeving van de dramatische handeling in tekeningen, leek mij typisch 'opera', met zijn vermommingen, persoonsverwisselingen, moord en doodslag, en met theatrale middelen uit het circus: magie, illusie, verbazing, beesten, kostuums en vecht-acrobatiek; maar vóór alles had het verhaal voor mij een duizelingwekkende, "aktuele" dimensie. Alles waar het verhaal op wachtte was muziek.

Maar pas in het voorjaar van 1978 kwam het libretto tot stand. Bij het schrijven ervan ben ik zo dicht mogelijk bij de originele tekeningen gebleven. Slechts enkele toevoegingen waren nodig, en hier en daar is de dramatiek ten behoeve van het theater iets aangescherpt. Voor het overige was de tekenaar, met 110 uiterst gedetailleerde en verfijnde tekeningen waar niets overbodigs in staat, mijn leermeester. Bij het componeren heb ik, net als hij, dunne exacte lijnen nagestreefd. Ook de 'lichte' orkestbezetting duidt daar al op. In de vijf zangpartijen heb ik geprobeerd de scherpe karaktertekening van de tekenaar na te volgen.

Het compositorisch uitgangspunt van het hele werk zijn de losse snaren van de viool: g d a e .

Deze viertoonsgroep vormt het karakteristieke bestanddeel van de klassieke chinese tonaliteit, de pentatoniek, die bepaald wordt door de afwijking van hele seconden en kleine tertsen: d e g a c , bijvoorbeeld. Twee grote-terts-transposities completeren de oorspronkelijke viertoonsgroep tot een twaalftoonveld. In zekere zin kan men mijn uitgangspunt dan ook omschrijven als 'twaalftoons-pentatoniek'.

In de inleiding van de violist wordt verwezen naar het losse-snaren-thema uit het vioolconcert van Alban Berg. Daar echter wordt een andere weg ingeslagen: Berg vulde de kwintestapeling met kleine en grote tertsen, wat in de richting van de Europese tonaliteit wijst.

De vorm van het werk volgt de 'doorgecomponeerde' structuur van het verhaal op de voet.

*Dit verhaal is niet opgenomen in de verzameling Monkey-verhalen van Arthur Waley, waarop de BBC-tv serie is gebaseerd. Ook speelt het geen rol in de recente chinese tekenfilm Koning Aap. De Nederlandse publicatie van de strip door Real Free Press heeft de titel: Aap verslaat de Witte-Knekelgeest. Maar omdat knekels al gebleekte botten zijn geef ik de voorkeur aan 'Aap verslaat de Knekelgeest'.

EEN CIRCUS-OPERA

Door Peter Schat

In het voorjaar van 1968 ontmoetten Floris Guntenaar en ik elkaar op straat. De straat was door Provo vrolijk veroverd, mei '68 was aan de gang, opwinding en enthousiasme. Ook het theater moest dus de straat op.

Floris ontwierp een ballonvormige plastic luchtdrukhal die, van binnenuit belicht, één groot projectiescherm kon zijn. In 1972 kon het *Steimkwartet* met zijn elektrische psalters erin plaats nemen om *Koenloen* uit te voeren, een collectieve compositie op het gelijknamige gedicht van Mao Zedong. Onze inspiratie putten wij uit de verslagen van Edgar Snow over het functioneren van het rondtrekkende Rode Theater in China.

Zo werd het *Amsterdams Electrisch Circus* geboren, waarmee vijf jaar lang in Nederland, maar ook daarbuiten, 's zomers op dorpspleinen en in stadsparken voorstellingen gegeven werden, met geheel uiteen lopende programma's van verschillende groepen. Daarvoor had Floris een groot mobiel podium ontworpen, met de projectiebol er bovenop. Een stoet van wagens met aanhangers, waarop de manshoge bromtollen die hij voor *To You* gemaakt had dienst deden, trok de aandacht van voorbijgangers, want voor hen waren de voorstellingen bedoeld.

De nadelen van zo'n radikaal open situatie in een onzeker klimaat maakten een nieuwe aanpak noodzakelijk. Mede daardoor ontstond het ont-

werp van een *Circus Opera*, een oude droom, waarvoor Adrian Mitchell *Houdini* schreef. In Carré, waar Houdini in première ging in 1977, stond dan ook het podium van het Electrisch Circus opgesteld, waarop grote circusdoeken de scènes wisselden. (En waarmee heel onnadrukkelijk een schilderijtentoonstelling aan de voeten van het publiek werd neergelegd.) Deze doeken werden, evenals de kostuums van Leonie Polak, ook in Aspen gebruikt bij de Amerikaanse productie van Houdini.

Ik werkte met Floris aan een t.v.-film van Hans Hulscher, waarin het Circus op de voet gevolgd werd. Ook werd daarin een kraak, die wij eens in het Kantongerecht gezet hadden, voorgedaan — opnieuw het werk van straatjongens. Niettemin klonnen wij op tot hoge posities in de redacties van *Key Notes* en *Composers' Voice*, een muziekblad en een platenserie van Donemus. Floris bepaalde daarvan het gezicht.

In de tijd van Koenloen al gaf hij mij het chinese stripverhaal 'Aap verslaat de Knekelgeest', maar pas na Houdini konden we beginnen aan het plan daar een opera van te maken. Deze 'strip-opera' gaat dit jaar (het Jaar van de Aap) in première in het Holland Festival, in een tent. Floris ontwierp toneel en kostuums.

Wij willen een groot rondreizend opera circus tot stand brengen.

Een Circus-opera geschreven voor de catalogus van de Quadriennale van Praag.

Intendant

Hans de Groen

Zakelijk directeur

Nando Schellen

Adjunct administratief directeur

Mieke Sundermeijer

Chef-dirigent

Hans Vonk

Chef muzikale instudering

Johannes den Hertog

Repetitoren

Bruce Cohen, Bouke v.d. Meer, Peter Poliakine, Han Wilmink

Muziekbibliotheek

Michele Coumans, Ed Versteeg (hoofd)

Voorlichting en Publiciteit

Wouter Smit

Sekretariaat

Inez Both, Hans Kragten, Liesbeth Kruyt

Afdeling abonnementen en plaatskaarten

Roely van Diepenbeek (hoofd), Jopie Rif-te Pass

Administratie

Truus Kragten, Peter Nuesink, Joyce Snoek

Boekhouding en loonadministratie

Pieter van der Wal (hoofd), Gerard Heukelom, Rob van Nieuwenhoven, Wilma Puijk, Peter van der Weijden

Planning-coördinator

Jaap Mosterd

Regie afdeling

Jan Bouws (hoofd), Guus Mostart, Hans Nieuwenhuis, Monique Wagemakers (regie-assistenten)

Technische organisatie

Chris Lievaart (hoofd), Tine Steenvoorden (assistent)

Productieleiders

Philip Kaesen, Marjan Peters

Inspicienten

Gé Genemans, Wouter Klein, Frank Lever (1e inspicienten), Bert Bijnen

Dekoratelier

Nico Out (chef), Albert Verschoor (chef timmerafd.), Harry Lieshout (chef schilderafd.), Jan Mulder (1e timmerman), Ad Derksen, Landres Dessisso, Ernie Gerrits, Willy van den Heuvel, Kas Horn, Peter Houtlosser, Theo Mols, Rinus Mulder, Barbara Overweg, Theo Sprangh, Pierre Tromp, Jedam Tutuhatunewa, Ron de Vos, Hein van der Woude

Kostuumdienst

Bert Nuhaan (chef), Eva Olsthoorn (assistent chef kostuumdienst), Ans de Jonge-den Ouden (chef damesatelier), Meindert de Jong jr. (beheerder kostuumopslag), Robert Boehlé (1e kleder), Winnie den Ouden, Hennie Foekens, Anton Harmelwaard, Gerard Henger, Meindert de Jong sr., Roos Lindekamp, Yvonne Luiting, Els Maris, Fazli Milli, Ilona Reuling, Jeanne van Ringelenstijn, Johan Spekman, Tjeerd Ytsma

Kap- en grime-afdeling

Daan Spreksel (chef), Ger Bas, Maria Borges, Renee van Doesburg, Cor van Langelaar, Karola Lansberg, Jan Ruedisueli, Tim de Waal

Technische toneeldienst

Arie van Houten (1e toneelmeester), Albert Ring (2e toneelmeester), Henk Kempe (2e toneelmeester), Jan van Hoof (dekormagazijnbeheerder), Simon van Aaken, Ton de Boer, Karel Brouwer, Bert van Dam, Piet van Dijk, Ruud Groenendijk, Martin Hamers, Fred Hendriks, Gerrit Kist, Piet Hazewindus, Piet Schaar, Piet Schaar jr., Rein de Schiffart, Bertus van Veen, Bertus Verheide, Joop de Vries, Jules van Weerst, André van Wijk

Elektriciens/Belichters

Wim van den Berg (chef), Jan Koremans (1e belichter), Gerrie van Puymbrouck (1e belichter), Jack de Feber, Onno Hobbelman, Paul Lie, Siemen Siemens, Frans Swierts

Rekwisieten

Maurice van Puymbrouck (chef), Herman Bernhard, Edwin Bernhard, Rob Hillenbrink, Elisabeth Koremans, Fred Schwab, Ad Voet, Cees Voet

Portier

Bob Drent, Carlos Field

Opera-Studio**Administrateur**
Hans Verbruggen**Docenten**

François Dieleman, Johannes den Hertog, Bertie Pinxteren, Ger Visser

Studio-leden

Joep Bröcheler, Maria van Dongen, Saskia Gerritsen, Lucia Meeuwssen, Elisabeth Klerks, Ann Morgan, Ferdinando Musumeci, André Spijker, Hélène Versloot, Djoke Winkler Prins

Het Nederlands OperakoorDirigent: Siebe Riedstra
Koorinspecteur: Theo van Klinken**Sopranen**

Elisabeth Agterdenbosch, Carol Barlow-Davies, Fenny Engelsman, Renée van Haarlem, Heleen Harders, Lieke Jaarsma, Marjan de Jong, Regina Nauta, Hélène Mathejat, Liesbeth Rekker, Marlies Vissers, Kristina Zdzitowiecki

Tenoren

Paul Boeken, Matthijs Coppens, Frans Fiselier, Piet van Kampen, Charles Kemming, Ruud Kok, Carl Slotboom, Henk Kooymans, Peter Kooymans, Jan Rijsenbrij, Wim Schallenberg, Cor de Wit

Alten

Afra Ahsmann, Gerda Averink, Trudy Bels, Inge Huisman, Ans Koch, Rhonda Liss, Mia Monsma, Maud Ockers, Jeanette Roggeveen, Marita Ruiter, Dora Tsonewa, Vilja Wolff

Bassen

Wim van den Engh, Wim Huysman, Ton Kemperman, Hans Peter Meseck, Clifford Parkes, Bob Snijders, Willard Terrahe, Rudolf Vedder, Martin Vijgenboom, Jacques Willemsen, Fons van Zijl

Colofon

Inlichtingen over voorstellingen, abonnementen, enz.

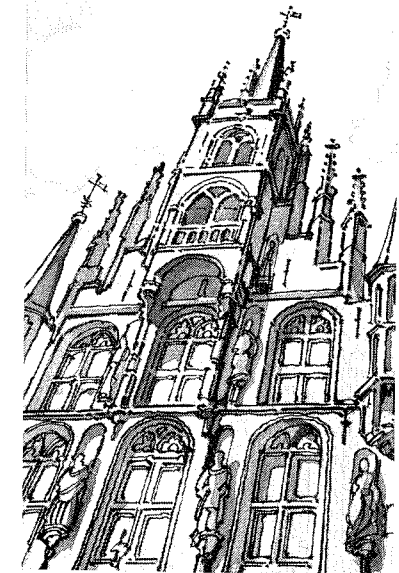
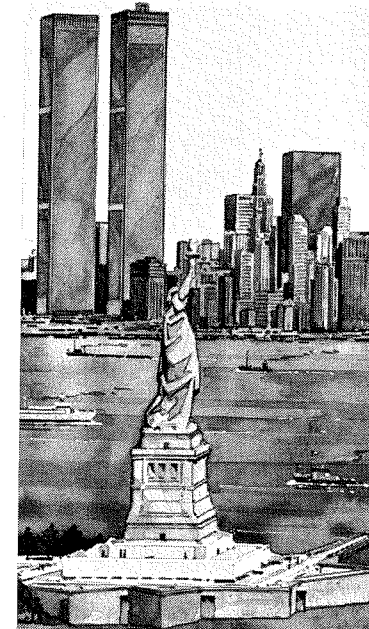
De Nederlandse Operastichting,
Korte Leidsedwarsstraat 12,
1017 RC Amsterdam,
Telefoon 020 - 25 54 54

Design: Wienik Everts

Foto's: o.a. Jaap Pieper

Druk: B.V. 't Koggeschip
drukkers-uitgevers, AmsterdamAdvertenties: G. Arnold Teesing B.V.
Prof. Tulpstraat 17
1018 GZ Amsterdam
Telefoon: 020 - 26 36 15

De ABN biedt u service van New York tot Gouda.

De ABN heeft kantoren in ruim 40 landen; een zo breed vertakt internationaal net zult u bij geen andere Nederlandse bank aantreffen. Door dit net kan de ABN u met allerhande informatie behulpzaam zijn.

Heel concreet: onze landenschetsen, boekjes over een tiental landen, waarin beknopt de economie, het staatsbestel en de infrastructuur uit

de doeken worden gedaan.

Wij wijzen u de weg in het internationaal betalingsverkeer, import- en exportfinanciering en handelsbemiddeling. En wanneer u dichter bij huis wilt blijven: bij uw privé-zaken zijn we u maar al te graag van dienst.

U kunt terecht bij één van onze 700 kantoren in Nederland.

ABN Bank

Zakendoen met de ABN geeft meer tijd voor eigen zaken.